

2020-06-11
I2020/01671/E

Infrastrukturdepartementet

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att utreda kompletterande krav i byggreglerna för byggnaders energiprestanda

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att i samverkan med Statens energimyndighet (Energimyndigheten) ta fram ett förslag om hur ett kompletterande krav som utgår ifrån byggnadens energibehov, dvs. använd energi, ska utformas med beaktande av samhällsekonomiska konsekvenser. Vidare ska eventuellt behov av att komplettera byggreglerna med ett krav för solvärmelast utredas. Vid behov ska författningsförslag lämnas.

I uppdraget ingår att redovisa vad eventuella kompletterande krav skulle innebära i form av ökade kostnader, påverkan på förutsättningar för byggande och påverkan på byggnaders energiprestanda samt samhällsekonomiska och andra konsekvenser. I uppdraget ingår även att inhämta synpunkter från berörda aktörer och branscher.

Boverket ska vid genomförandet av uppdraget och i de förslag som lämnas beakta regeringens bedömningar i skrivelsen Byggnaders energiprestanda (skr. 2018/19:152) om att byggreglerna på ett kostnadseffektivt sätt ska bidra till teknikneutrala val av uppvärmningssystem som inte är fossilbränslebaserade, långsiktigt energieffektiva byggnader med bra klimatskärm och en effektiv elanvändning i uppvärmningen samt att byggreglerna också ska beakta effektutmaningen, dvs. tillgången på el även under årets kallaste vinterdagar. I detta ingår att säkerställa att konkurrensneutraliteten mellan hållbara, icke-fossilbränslebaserade, uppvärmningssystem inte snedvrids av reglerna om undantag för förnybar energi som alstras inom byggnadens tomtgräns. Vidare ska Boverket beakta de energi- och klimatpolitiska målen samt relevant EU-lagstiftning.

I uppdraget ingår inte att göra en översyn av systemgränsen för huvudkravet för energiprestanda i byggreglerna.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 19 november 2021.

Skälen för regeringens beslut

I mars 2015 beslutade regeringen att tillsätta en kommitté i form av en parlamentariskt sammansatt kommission för översyn av energipolitiken (dir. 2015:25). Kommittén antog namnet Energikommissionen. I Energikommissionens betänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:2) gjordes bedömningen att systemgränsen för byggnaders energiprestanda i Boverkets byggregler och definitionen av näronnenergibyggning bör fokusera på använd energi i stället för, som i dag, levererad energi. Skälen som angavs i Energikommissionens betänkande var att befintlig systemgräns levererad energi gynnar individuella uppvärmningslösningar (t.ex. värmepumpar) framför gemensamma energisystem (t.ex. fjärrvärme). Energikommissionen ansåg att byggreglerna bör vara neutrala till valet mellan el och fjärrvärme genom att fokusera på använd energi snarare än levererad energi. Energikommissionen framhöll att en systemgräns som gynnar elbaserad uppvärmning riskerar att försämra effektbalansen i elsystemet vid hög andel direktverkande el eller gammal ineffektiv teknik, exempelvis feldimensionerade värmepumpar, eftersom elanvändningen riskerar att öka under redan ansträngda effektsituationer. Samtidigt gjordes bedömningen att moderna värmepumpar med exempelvis varvtalsstyrning och värmelager kan bidra med viktiga lösningar vid ansträngda effektsituationer.

I propositionen Energipolitikens inriktning (prop. 2017/18:228) föreslog regeringen nya energipolitiska mål samt redovisade sin bedömning av energipolitikens inriktning med utgångspunkt i de förslag och bedömningar som Energikommissionen redovisat i sitt betänkande. De bedömningar om systemgränsen för byggnaders energiprestanda som redovisades i betänkandet behandlades dock inte i propositionen. Regeringen aviserade i stället att man avsåg att återkomma till riksdagen i denna fråga i ett annat ärende, vilket gjordes genom skrivelsen Byggnaders energiprestanda (skr. 2018/19:152) som överlämnades till riksdagen den 18 juni 2019. I skrivelsen gjorde regeringen bedömningen att systemgränsen för byggnaders energiprestandakrav även i fortsättningen ska utgå från levererad energi

uttryckt i primärenergi. Regeringen gjorde i skrivelsen även bedömningen att Boverket och Energimyndigheten ska ges i uppdrag att ta fram ett förslag om hur ett kompletterande krav som utgår ifrån byggnadens energibehov ska utformas med hänsyn till samhällsekonomiska konsekvenser. I skrivelsen konstateras att även andra kompletterande energikrav, exempelvis avseende solvärmelast, bör kunna utredas samtidigt.

I plan- och byggförordningen (2011:338) anges att energiprestanda är den mängd levererad energi som behövs för uppvärmning, kylning, ventilation, varmvatten och belysning vid ett normalt bruk av en byggnad, undantaget sådan energi från sol, vind, mark, luft eller vatten som alstras i byggnaden eller på dess tomt. Det är angeläget att det säkerställs att konkurrensneutraliteten mellan hållbara, icke-fossilbränslebaserade, uppvärmningssystem inte snedvrids av reglerna om undantag för förnybar energi som alstras inom byggnadens tomtgräns.

För att byggreglerna och energideklarationerna för byggnader på ett kostnadseffektivt sätt ska bidra till teknikneutrala val av hållbara, icke-fossilbränslebaserade uppvärmningssystem, långsiktigt energieffektiva byggnader med bra klimatskärm samt en effektiv elanvändning i uppvärmningen och beakta effektutmaningen behöver de följas upp och utvärderas regelbundet. I skrivelsen konstateras att en första kontrollstation bör genomföras 2022 och därefter minst vart tredje år. Resultatet från föreliggande uppdrag bör utgöra ett underlag till den första kontrollstationen.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Alexander Meijer

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA och BB

Miljödepartementet/KL

Näringsdepartementet/BI